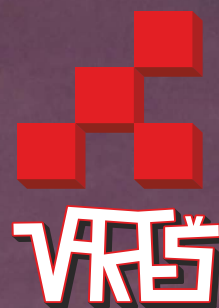

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XXXII. • BROJ 373 • SIJEČANJ 2026.

Cijena 2 KM • Za inozemstvo 2 €

Između dva broja

Nova godina, stara priča. Američkog predsjednika ne napuštaju aspiracije za aneksijom Grenlanda, pa na ovaj ili onaj način. A nedavnom, efektno izvedenom vojnom intervencijom i otmicom venecuelanskog diktatora, kojem će Amerika suditi zbog suradnje s narkokartelima, ova je svjetska sila iznova demonstrirala da se postavlja iznad međunarodnog prava. To je, po navodima jednog analitičara, 33. američki vojni upad ili napad na neku zemlju u svijetu. U isto vrijeme i ruski predsjednik dosljedno potkopava svjetski poredak; osim što udara po Ukrajini, dronovima maltretira bliže i dalje susjede. Europljani su na sve većim kušnjama, a na neki način se i NATO savez dovodi u pitanje sve izraženijom samovoljom Sjedinjenih Država.

S novom godinom nije došlo ništa novoga ni kod nas. U dubokoj političkoj kaljuži stranke se pripremaju za opće izbore najesen. A koliko je cijelo društvo zaglibilo u nesposobnost pokazao je i prvi ozbiljniji snijeg u BiH, s kojim su problemi stigli i u razmaženi glavni grad. Tamošnje KJKP "Rad" ima oko 1.000 zaposlenih, a kad su kantonalnog premijera novinari pitali gdje je tih tisuću, on im je rekao: U kancelarijama, naprimale ih prethodne vlasti. Pa se na koncu tražilo dragovoljce s Biroa za zapošljavanje da uz neku naknadu lopataju po gradu. Poslije se ta ideja s mobilizacijom nezaposlenih proširila i na druge gradove, a građani... Oni su ostavljali ozlojeđene komentare na društvenim mrežama, zaboravljajući da i sami imaju ruke i da nije nelegalno ni neprirodno vidjeti takav angažman ispred zgrade. Ta, tko čisti dvorišta ljudima oko kuća, komunalci!?

I u Varešu je početkom siječnja palo oko 40 cm snijega. To nekoć uopće nije bila vijest, ali sad je prava drama. Istina, dogodilo se u par dana čudnih atmosferskih inverzija što je zbog mnoštva stabala koja su popustila izazvalo brojne probleme u ruralnim područjima, osobito u onim "iza tunela". I neprohodnost i predugi prekid napajanja strujom. Čišćenje i sanacija trajali su 4-5 dana.

Igra asocijacija

VAREŠ	ZVIJEZDA
SIJEČANJ	SNIJEG

Rješenje:
_Z_N_D_NJ_

Elektromonterima i rukovaocima grtalica, osim kad neće napraviti proširenje, uistinu treba izraziti priznanje jer je mnogo putnih pravaca i prekinutih žica, a njih nedovoljno.

Vareški župnik je dva dana po prestanku padavina pošao služiti misu u filijali Dubočica i probijao se tri sata niz neočišćenu cestu. To je primjer kako je čak i onim selima koja imaju "dovoljno" stanovnika, nisu "samo" dva-tri čovjeka tamo. Pomislilo bi se barem je regionalna cesta prohodna. Malo sutra, što bi rekli žargonski. Dan poslije padavina prvi smo se probijali nečišćenom cestom R-444a od Pogari do Bukovice, do prometnice koju temeljito održavaju DPM metali jer im je žila kucavica. Zapravo od Janjušića do Pogari također nije bilo progrnuto nego su išli samo terenci. I prema Vijaci je sve do Ivančeva bila ista slika. Od Ivančeva naniže čisti lokalni podizvođač, a on je primjereno odgovorio zadatku.

Dakle, i ove sezone sve ukazuje na to da bi Općinsko vijeće trebalo već jednom graknuti i zatražiti da se firma "Ame" iz Breze koja je potpisala i naplaćuje usluge zimskog održavanja regionalnih pravaca kroz varešku općinu pokuša uozbiljiti. Neslužbeno doznajemo da je Općina Vogošća nezadovoljna radom iste firme raskinula ugovor. Vareški vijećnici, koje možda i ne zanimaju sela, mogli su barem na primjeru grada vidjeti da se izvođač poigrava i da bez objektivnog razloga sužava kolovoz glavne ulice na 1,5 traku. A s druge strane, ima ranih jutara kada te grtalice besmisleno stružu goli asfalt na kome je 0,5 cm snijega. Godinu ranije o Božiću kada je također zavladao kaos naknadno smo o tome pitali nadležnu Direkciju za ceste, a ona je stala iza

izvođača i preko odgovora našem listu poručila kompletnom građanstvu da je slijepo kod očiju. Kasnije su iz te direkcije dolazili nekim povodom u Općinu i nitko im pritom riječ primjedbe nije uputio. Kraj takvih predstavnika i zaštitnika građana izvođač je uvidio da može glatko nastaviti po starom. To što za govornicom na sjednicama Vijeća pljušte primjedbe sasvim je beskorisno jer nitko ne izlazi da kaže: zvali smo nadzorni organ, pisali smo inspekciji, istjerat ćemo ovo do kraja. Ne, snijeg će svakako okopniti, a onda će vijećnici do kraja proljeća govoriti u vjetar da taj isti izvođač ne uklanja svoju šljaku i prašinu.

Da još evidentiramo kako je Vareš ušao u novu godinu, prije nego se zapalo u probleme sa snijegom. Javnog dočeka nije bilo i organizirani vatromet također je prošlost. Kao novina, zabilježen je kolektivni doček u Radničkom, donekle nalik druženjima iz predratnog vremena. Planinari su se iz više krajeva BiH odazvali pozivu društva "Zvezdangrad" Pržići na hodnju do vrha Zvijezde. A Mirjani su, pak, za svoju dušu okitili selo s toliko lampica da je to bilo bez premca na cijeloj općini, no kako taj kraj nije tranzitni u prizoru su uživali jedino mještani.

Vareš je u novu godinu ušao i s jednim ozbiljnim problemom, koji doduše mnogi ne osjećaju svojim jer je zasad ograničen na područje selâ koja objedinjeno zovemo Vrovinom. To je problem olova u krvi kod stanovništva. Zadnja je informacija, prispjela u trenutku zaključivanja ovog broja, da je u Općini Vareš održan novi sastanak u svezi poduzimanja daljnjih mjera. Nazočili su predstavnici pogođenih mjesnih zajednica, Doma zdravlja Vareš i kompanije DPM. Izviješteno je o urađenoj analizi sirovog mlijeka domaćih životinja na prisustvo teškog metala-olova i rečeno da rezultati ispitivanja zadovoljavaju kriterije u skladu s referentnim vrijednostima. I kao najvažnije, definirana je organizacija nastavka ciljanog testiranja stanovništva na prisutnost olova u krvi, koje će i ovog puta uraditi Dom zdravlja Vareš u suradnji s ovlaštenom laboratorijom, a uz financiranje od strane kompanije DPM Metali. Realizacija planiranih aktivnosti predviđena je do konca siječnja.

B

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ Vjenčani: Slađan Filipović i Ljiljana Pendić.

Umrli: Ivo Glavočević (1937.), Mijo Pavlić (1940.),
Anđa Ćuraković rođ. Djaković (1950.), Vinko Franjković (1944.).

VIJAKA Umrli: Greta Filipović (1956.)

Izdavanje ovog broja potpomognuto je sredstvima
Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Naslovnica: Na Pogari, u zoru (Foto: **Florijan Šurkić**)

POTPORA LISTU "BOBOVAC"

Franjo Parić, Kanada – 50 KM,
Blaženko Džoja, Kanada – 50 KM,
dr. Krešimir Mlivočič, Njemačka – 50 €.

Hvala lijepa!

Sjednice Općinskog vijeća

U prosincu su održane dvije sjednice Općinskog vijeća Vareš. Dana 15. prosinca 2025. vijećnici su se sastali na prvom izvanrednom zasjedanju zbog izbora vršitelja dužnosti općinskog načelnika, nakon što je preminuo načelnik **Zdravko Marošević** u svom trećem mandatu. Stranke su za privremeno obnašanje te funkcije ponudile dva kandidata, a vijećnici su se između njih opredjeljivali javnim glasovanjem. Rezultat je pokazao većinsku podršku **Maliku Rizvanoviću** (11 glasova) u odnosu na **Stelu Terzić** (7 glasova). Budući je Rizvanović dotle bio na funkciji predsjedatelja Općinskog vijeća, njegov izbor značio je podnošenje ostavke na funkciju u Vijeću, pa je s tim u svezi odlučeno da se na prvoj redovitoj sjednici Vijeća izaberu novi predsjedatelj i zamjenik.

A redovita je održana 29. prosinca, s 19 točaka na dnevnom redu. I najprije se pristupilo izboru novog vodstva, uz uvažavanje nacionalnog ključa, pa je tako za novog predsjedatelja izabran **Igor Šimić** (HDS), a za njegovu zamjenicu **Amela Mešić**, nezavisna vijećnica.

Nakon što su izabrani zauzeli svoja mjesta krenulo se po dnevnom redu, počevši od Prijedloga Proračuna Općine Vareš za 2026. godinu. Planiran je u visini od 7 milijuna i 593 tisuća KM. Razmatranju Prijedloga najviše se posvetio vijećnik **Zdravko Barkić** (DF) i nanovo povukao paralele s Općinom Olovo koju smatra usporedivom. Kao ekonomist po struci, nastojao je ukazati da je umjesto nerealnog planiranja potrebno reducirati izdatke, osobito one koji se odnose na uposlenike općinske administracije, tj. višak uposlenih, naglasivši da se ekonomija vodi kroz troškove. Glede planiranja, koje se poslije pretvori u spisak lijepih želja, podsjetio je na prethodni proračun u kome je za lokalne puteve bilo planirano milijun i 480 tisuća KM, a utrošeno 409 tisuća, dok je za Akcioni plan rekonstrukcije ulica bilo planirano 244 tisuće a utrošeno 0 KM. Stavio je primjedbu vijećnicima iz pozicije da je s njihove strane neodgovorno što se ne uključuju u razmatranje ključnog dokumenta i kazao da ne razumije kojom alkemijom se misli nastaviti s istom praksom trošenja, a očekivati pozitivnu bilancu na kraju. Njegov istup prisnažio je jedino vijećnik **Dario Dodik** (SDP BiH) i još pojednostavio sliku stanja kazavši da Općina ima mjesečni dotok sredstava cca 315 tisuća KM, a njene mjesečne obveze iznose 360 KM. Upozorio je da to znači kako se na taj način tone u dubiozu za novih 50 tisuća KM svaki mjesec. Spomenuta su dvojica vijećnika složna, ali uzaludno naglašavala da se s takvim rashodima ne stvara nikak-

vog prostora sanaciji nagomilanih dugova, a kamoli maštanju o ulaganjima u razvojne projekte. Na kraju su oni glasali protiv Prijedloga, 3 su glasa bila suzdržana, a ostalih 13 za. Osim nespornosti većine vijećnika za korjenite promjene, prema ovom dokumentu indiferentno se odnosi i kompletna lokalna zajednica. To je pokazala javna rasprava o Prijedlogu Proračuna na koju se, kao i svaki put, odazvalo jedva desetak osoba.

Informacija o stanju napajanja električnom energijom na području općine Vareš pružila je priliku da se otvori još jedna važna tema. No, ne svima jednako važna jer većina problema po tom pitanju za govornicom je iznošena sa sjevernih područja općine. Vijećnik **Zdenko Franjić** (SDP BiH) iznova je potencirao pitanje kada će Elektroprivreda BiH napokon razmotriti ulaganje u podzemne vodove za najkritičnija područja općine gdje električna mreža prolazi četinarskim šumama, a što rezultira čestim havarijama i zahtjevnim popravkama svaki put kad pušu jaki vjetrovi ili padnu mokri snjegovi. Pritom domaćinstva trpe razne štete zbog višenevnog prekida opskrbe strujom, a kao posljednji primjer naveo je da su u studenom žitelji Vijake i okolnih sela bili bez struje 62 sata. Isto se desilo i Zarudju i Strici kao selima u kojima su privatni poduzetnici sa svojim farmama i ugostiteljskim objektima bili bez napajanja 36 sati. (Dodajmo da je u danima nakon ove sjednice došlo do novih snježnih nepogoda koje su vijački kraj ostavile bez struje čak 98 sati, a opet je u problemu bilo i Zarudje, pa i Duboštica i Pogar, Semizova Ponikva, nije puno bolje ni s Borovicom...) Vijećnik Franjić je podcrtao, a i neki drugi su to potvrdili, da ekipe na terenu na otklanjanju kvarova u danima nakon nepogoda rade jako mukotrpno da osposobe mrežu; obično to biva na nepriступačnom terenu, na niskim temperaturama i u dubokom snijegu.

No, te pohvale a još manje žalbe nije imao tko čuti. Predstavnik Elektrodistibucije nije mogao dočekati da ova točka dođe na red nego je otišao sa sjednice, a i da je ostao ne bi se time ništa promijenilo. Sve ove primjedbe na račun državnog operatera iznose se već par desetljeća, prisutni predstavnik na sjednici navodno ih odnese upravi u Zenici, otud ne dođe nikakva odgovora, i tako to ide od godine do godine, a vijećnici ne daju znaka da će već jedanput poduzeti neku ozbiljniju akciju. Kompanija Adriatic Metals je za svoje potrebe do Rupica odvela struju podzemno i kod njenog nasljednika, a to su DPM metali, moglo bi se informirati koliko je to zaista velika i skupa investicija kao što Elektrodistibucija tvrdi, pa onda s nekim parametrima i formuliranim zahtjevima tražiti sastanak s

bezobzirnim ljudima u sjedištu u Zenici, u kojem ogromna administracija odvrće grjalice na maksimum i nema osjećaja ni svoje terenske radnike, a kamoli stanovništvo u tamo nekoj planini Zvijezdi. Pa i prijetnja tužbom pomaže, kazao je vijećnik Dodik iznoseći svoj primjer poslovnog ulaganja koje je 9 mjeseci bilo zapelo na dobivanju odobrenja za priključak el. energije i to usred grada. Predsjedatelj Igor Šimić također je imao sugestiju da se planska isključenja ne vrše u danima uoči blagdana kada se u domaćinstvima vrše pripreme svih vrsta, što se ovoga puta desilo na Badnji dan.

Poslije svega će se, po obećanju v.d. općinskog načelnika, uputiti dopis Direkciji u Zenici da obazrivije postupi s investitorima, a sve drugo što je iznošeno isparilo je u eteru i doduše ušlo u zapisnik sa zasjedanja, ali koji Direkcija u Zenici zasigurno neće čitati.

Pred kraj sjednice, kad je već bila gotovo zaključena, vijećnik **Nikola Šimić** (HDZ BiH) izašao je s primjedbom Vijeću u cijelosti zbog nedovoljnog angažiranja oko zdravstvene krize u kojoj je dočula cijela javnost u BiH, a radi se o otkrivanju olova u krvi kod svih dragovoljno testiranih mještana u mjesnim zajednicama Pržići, Daštansko i Mir. Tada se, na stranu olovo i zdravstvo, otvorila politička i evidentno međunarodna polemika, kakva već neko vrijeme izbija ispod zaglađene površine kroz pojedine istupe. Ignoriranjem problema i šutnjom također se iskazuje koga što dotiče ili ne dotiče i koliko koga koji kraj općine (ne) zanima, a završna su demonstracija ishodi glasanja.

Slijede izbori za načelnika

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine na 77. sjednici održanoj 18. prosinca 2025. donijelo je Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za načelnika Općine Vareš slijedom činjenice da je 4. prosinca 2025. preminuo dosadašnji načelnik općine Vareš **Zdravko Marošević**.

Izbori će se održati 15. veljače 2026. Povjerenstvo je donijelo i Uputu o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora za načelnika Općine Vareš. Tako je određen krajnji rok za registraciju novih birača koji glasaju izvan Bosne i Hercegovine, a to se moglo učiniti do 7. siječnja.

U međuvremenu je Središnje izborno povjerenstvo ovjerilo i prijave političkih subjekata koji će istaknuti kandidata za načelniku poziciju, a to su HDZ BiH (**Stela Terzić**), HDS (**Igor Šimić**), SDA (**Malik Rizvanović**), SBiH (**Nurudin Begović**) i nezavisni kandidat **Dario Dodik**. Izborna kampanja počinje 31. siječnja.

Donacija – Za pučku kuhinju u Varešu od dr. Krešimira Mlivičića – 100 eura.

Iznuđene reakcije nadležnih

Nakon što je sredinom prosinca 2025. u javnost dospjela vijest o odreda pozitivnim rezultatima testiranja kod 44 stanovnika mjesnih zajednica Pržići, Daštansko i Mir na prisutnost olova u krvi, na područje ovih mjesnih zajednica pohrlili su reporteri svih vodećih televizijskih kuća u BiH. Od tog trenutka kreće pritisak na nadležne institucije, kao i političke dužnosnike koji su odgovorni za dodijeljenu koncesiju da se pozabave slučajem. Pojedini mediji su rado ubacili i malo senzacionalizma, a s druge strane politički igrači su umanjivali svoju ulogu i ponavljali uobičajene floskule.

"Vlada ZDK-a i resorna ministarstva pomno prate dešavanje u Varešu", priopćeno je iz Zenice kad su novinari stali opsjedati. "Možemo reći da mi dajemo podršku svim investitorima i privrednim subjektima koji posluju na teritoriji ZDK-a, međutim uvijek naglašavamo da je zdravlje svih naših građana na prvom mjestu bez ozbira na to o kakvoj investiciji da se radi", poručili su.

Lokalne vlasti u Varešu su također nastojale dati do znanja da na koncu i one razgovaraju o problemu koji je isplivao. No, poslije izjave za list "Bobovac" najtraženija osoba tih dana postao je direktor Doma zdravlja Vareš Ahmed Memić. Podsjetimo, on je zatražio pomoć viših zdravstvenih instanci još prije nego je saznanje dospjelo u medije, ali odgovori od njih nisu dolazili; jedino je konkretno počeo djelovati Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica.

Suočena s rezultatima testiranja, oglasila se i uprava kompanije DPM metali priopćenjem u kojemu je podsjetila da je, nakon preuzimanja operacija i stjecanja vlasništva prije tri mjeseca, kompanija finansijski podržala nezavisno zdravstveno testiranje, koje je proveo Dom zdravlja Vareš.

"Ovim testiranjem ispunjena je obaveza koju je 2020. godine preuzeo prethodni operater. Cilj testiranja bio je uspostava referentne točke, s obzirom na to da ranije na ovom području nisu bila provedena usporediva zdravstvena ispitivanja ove vrste", naveli su iz kompanije i potom naglasili: "Proces testiranja, stručno tumačenje rezultata, kao i sve zdravstvene preporuke, isključiva su

Dr. Ahmed Memić,
direktor Doma zdravlja Vareš

(Foto: HR "Bobovac" Vareš)

odgovornost Doma zdravlja Vareš i drugih nadležnih zdravstvenih institucija. Pozdravljamo brzu reakciju Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica koji je na zahtjev Doma zdravlja Vareš proveo hitnu terensku procjenu, te ukazao na kroničnu, dugotrajnu izloženost olovu", navodi se u priopćenju. Dodaje se da kompanija DPM Metali BH kontinuirano provodi monitoring kvalitete zraka, vode i prašine, putem akreditiranih institucija i u skladu s važećim propisima. "Do danas, ove analize nisu utvrdile prisustvo olova koje bi se moglo dovesti u vezu s poslovanjem kompanije", istaknuli su.

Kolegica Mujesira Purić s Federalne televizije bila je na Pržićima kad su se ondje okupili pojedini mještani da s medijima podijele vlastitu zabrinutost, te je našem listu, po dogovoru, ustupila prikupljene izjave. Tako jedan od mještana Pržića kod kojega svih troje u obitelji imaju olovo u krvi iznad graničnih vrijednosti ističe kako je primijetio određene simptome zadnjih mjeseci, ali je to prepisivao svom dijabetesu. "Međutim, kad su došli rezultati ovog testiranja zainteresirao sam se i počeo educirati. I šta je na stvari: školski primjer trovanja olovom", kazao je.

S druge strane, a sve ovisno o tome kakvom se ova situacija od pojedinih odgovornih aktera želi prikazati, naglašava se da još nitko nije tražio liječničku pomoć niti je hospitaliziran.

I konačno je u Ministarstvu zdravstva

ZDK-a 30. prosinca 2025. održan radni sastanak ministricice Aide Salčinović s direktorom JU Kantonalna bolnica Zenica Tarikom Zulovićem, v.d. direktorom Zavoda zdravstvenog osiguranja Ahmedom Kasapom, direktorom Doma zdravlja Vareš Ahmedom Memićem i načelnikom službe za epidemiologiju i higijenu pri JU Institut za zdravlje i sigurnost hrane Alisom Kozicom.

Direktor Doma zdravlja Vareš upoznao je prisutne s poduzetim radnjama u kojima je dogovorena hitna koordinacija DZ Vareš sa svim relevantnim zdravstvenim i inspekcijskim organima radi utvrđivanja potencijalnih izvora kontaminacije olovom. Općina Vareš je izradila Akcijski plan zdravstvene zaštite stanovništva kojim su obuhvaćene mjere identifikacije i sanacije izvora kontaminacije kao i dugoročno upravljanje rizicima, izneseno je na sastanku.

Institut za zdravlje i sigurnost hrane izvijestio je da je izvršio epidemiološko izviđanje te ustanovio da su rezultati uzorkovanja vode pokazali da u njoj nema prisutnosti olova iznad referentnih vrijednosti, dok su poljoprivredne kulture poput luka, špinata, krumpira, jabuke i mrkve pokazale prisutnost olova unutar dozvoljenih granica.

Dogovoreno je da se nastavi s dodatnim analizama koje uključuju mlijeko domaćih životinja, zemljište i kvalitetu zraka, te uzorkovanje vode s privatnih izvorišta u naseljima Pržići, Tisovci, Daštansko, Mir i Brezik.

Zaključeno je da u skladu s medicinskim standardima i pravilima struke Kantonalna bolnica Zenica organizira internističke preglede pacijenata kod kojih je utvrđena povišena koncentracija olova u krvi. Na temelju nalaza internista pacijenti će biti upućeni na toksikološke preglede u Zavod za medicinu rada Sarajevo. Nadležne inspekcije izvršit će i analizu vode iz potoka Mala rijeka radi dodatne provjere mogućih izvora kontaminacije.

"Zdravlje naših građana je prioritet. Ministarstvo zdravstva ZDK-a će zajedno sa svim relevantnim institucijama poduzeti sve potrebne mjere kako bi se utvrdili izvori kontaminacije i osigurala zaštita stanovništva", kazala je zaključno ministrica zdravstva dr. Aida Salčinović.

M. Marijanović

Statistika i život Župe svetog Mihovila u Varešu u 2025. godini

Župa svetog Mihovila u Varešu objavila je godišnju statistiku za 2025. godinu, koja zorno pokazuje demografske izazove, ali i snažan pastoralni, karitativni i graditeljski angažman župne zajednice.

Fra Leon Pendić

Tijekom 2025. godine u župi su kršteni dva dječaka i jedna djevojčica. Zanimljivo je da nijedno od krštene djece ne živi na području župe Vareš. Sakrament ženidbe primila su tri para, no također nijedan od vjenčanih parova nema prebivalište u župi.

Nažalost, broj umrlih i dalje je visok. U 2025. godini preminulo je ukupno 70 osoba, od čega 33 žene i 37 muškaraca. Najčešći uzroci smrti bili su srčani i moždani udar, karcinomi te starost. Od ukupnog broja umrlih, 29 osoba primilo je svete sakramente prije smrti, dok 31 osoba nije bila opremljena zbog nagle smrti ili drugih okolnosti. Tijekom godine svećenici su obišli 98 bolesnika kojima su podijeljeni sakramenti ispovijedi, pričesti i bolesničkog pomazanja.

Prema posljednjem blagoslovu kuća, župa danas broji 647 obitelji i ukupno 1.168 vjernika. Među njima je 22 predškolske djece, 47 osnovnoškolaca, 39 srednjoškolaca, 19 studenata, čak 484 umirovljenika te 334 udovca ili udovice. Posebno zabrinjava podatak da je 291 kuća s jednim članom i 190 kuća s dva člana, dok prosječan broj članova po kućanstvu iznosi svega 1,8. U usporedbi s razdobljem od 2021. do 2026. godine, župa bilježi pad od 129 obitelji i 315 vjernika.

Unatoč tako nepovoljnoj demografskoj slici, župa je i u prošloj godini nastavila snažno karitativno djelovanje. Kroz projekt pučke kuhinje te redovite obilaskе starih i nemoćnih osoba, pružena je pomoć najpotrebnijima. Posebna zahvala upućena je svim dobročiniteljima, kao i talijanskim organizacijama "Zajedno za Sarajevo", "Spro-fondo" i drugima, koje preko župe pomažu obiteljima i osiguravaju higijenske potrepštine za nepokretne osobe.

Godinu su obilježili i značajni građevinski zahvati. Na župnoj crkvi uspješno je realiziran veliki projekt

zamjene krovnog pokrivača, koji je završen sredinom ožujka 2025. U sklopu nadzora projekta izrađen je i projekt sanacije fasade župne crkve, za koji su osigurana dio sredstava putem Vlade Republike Hrvatske i Federalnog ministarstva prostornog uređenja. Vrijednost radova sanacije fasade iznosi 270.350 KM, bez dodatnih troškova nadzora i eventualnih nepredviđenih radova.

Započete su i pripreme za zamjenu glavnih ulaznih vrata crkve, čija je vrijednost procijenjena na oko 40.000 KM. U tu svrhu već su sanirani glavni ulaz i stepenište u iznosu od 8.800 KM.

Prizor živih jaslica pored župne crkve

Posebno se ističe doprinos župljanina Petra Jelića, koji je donirao izradu glavnih crkvenih vrata kao njihov kum. Ipak, za potpuno pokriće svih troškova bit će potrebno dodatno prikupljanje sredstava, što je planirano u 2026. godini, uz nastavak prijava na različite natječaje. U planu je i izrada projekta sanacije krova stare crkve te postavljanje nove šindre kada se za to steknu uvjeti.

Važno je istaknuti da su sve financijske obveze Župe svetog Mihovila u Varešu podmirene te da je konačna ekonomska situacija pozitivna. Župna zajednica na kraju godine izražava iskrenu zahvalnost svima koji su na bilo koji način pomagali rad i život župe, uz želju i molitvu da Bog blagoslovi sva nastojanja u 2026. godini.

Statistički podaci iz župa Borovica i Vijaka te iz filijale Očevija iz objektivnih razloga nisu kompletirani i dostavljeni za ovaj broj lista, ali ostaje naše nastojanje da se prikupe naknadno i da se, zbog kontinuiteta i praćenja ukupne slike katoličkog stanovništva na području općine Vareš, objave u narednom.

(Uredništvo)

Božić u Varešu

U cilju duhovne pripreme i ukazivanja na suštinu svetkovanja Božića uvečer 23. prosinca 2025. godine onkraj župne crkve u Varešu upriličen je božićni igrokaz "Zvijezda iznad Betlehema". Također su uprizorene žive jaslice, a ovo događanje okupilo je brojne vjernike, kako iz grada i okolice tako i pristigle iz iseljeništa. Kroz riječ, pjesmu i scenski prikaz uprizoreno je otajstvo Kristova rođenja, potičući srca okupljenih na vjeru, nadu i ljubav.

"Zahvaljujemo svim zaslužnim župljanima koji su svojim trudom, vremenom i darovima pridonijeli ostvarenju ovog lijepog događaja: obiteljima Petrović, Pendić i Ljevak, glazbenim sastavima, mladima i glumcima, obitelji Ivana i Tamare Grgić, glazbeniku Goranu Sprečkiću, kao i podupiratelju – Ministarstvu za rad i socijalnu politiku na čelu s ministrom Antoniom Šimunovićem", navedeno je na internetskoj stranici župe.

A nakon Badnjega dana i večeri u župnoj je crkvi slavljen tradicionalna svečana misa polnoćka, uz primjetan broj mladih koji su u povodu Božića došli posjetiti svoje obitelji u Varešu. Nakon polnoćke nastavilo se vanjsko druženje kod župnog ureda uz zajedničku zdravicu, poneki zalogaj i glazbu, a sve je, kao i uvijek, proteklo u dostojanstvu i bez bilo kakve pirotehnike.

M. M.

Tradicionalni koncert uz brojne sadržaje

Druga "Moja prva nota" za sugrađane je organizirala tradicionalni koncert "Božić u Varešu", u Radničkom domu 20. prosinca 2025. Pred velikim brojem posjetitelja izveden je bogat program, a prethodno su se organizatori na prigodan način prisjetili općinskog načelnika Zdravka Maroševića koji je poput svih drugih manifestacija redovito podržavao i ovu, a preminuo je početkom prosinca.

Nastupili su: župni zbor sv. Ilije proroka iz Novog Šehera, Ivan Filipović iz Žepča, student klavira u klasi prof. Bartolomeja Stankovića, djeca iz Male škole Vareš i časna sestra Blaženka Marijanović, Marieta Babić, djevojčica upečatljivog vokala, zbor

HKD Napredak iz Kreševa, HKUD "Naša baština" iz župe Globalica kod Žepča, KUD "Mirsad Hajduković" iz Breze, polaznici muzikoterapije iz Male škole, djevojčice iz plesne skupine "Zumbalice" i, dakako, mladi vareški tamburaši predvođeni Igorom Hingerom.

U sklopu koncerta proglašeni su i najbolji literarni radovi s natječaja koji je organizirala Opća biblioteka Vareš za sve građane Vareša na temu Božića. Voditeljica Zavičajne zbirke u biblioteci Sanja Franjić moderirala je taj dio programa i uručila prigodne nagrade za svih devet sudionika. Na natječaju je pobijedila prof. Mirjana Kovačević, koja je publici i pročitala svoj rad.

Treći segment ovog (pred)božićnog druženja predstavljala je ponuda u predvorju Radničkog doma koja se sastojala od unikatnih modnih dodataka i vareških suvenira, uz kolače, čaj i kuhano vino. Za to su se pobrinule udruge Izvorno vareško, Forum žena MZ Strica-Zarudje, kreativna profesorica Lara Brđanović, OI "Zvijezda" Vareš i HKUD "Naša baština" iz Globalice.

Pokrovitelji koncerta "Božić u Varešu" bili su: Općina Vareš, Ured premijera ZDK-a, Nadbiskupijski centar za pastoral mladih "Ivan Pavao II." Sarajevo, kompanija DMP metali, HT Eronet i Turistička zajednica ZDK-a.

Koncert je donio puno lijepog raspoloženja i upotpunio predbožićno blagdansko ozračje u Varešu.

I. M. **B**

PRIZNANJA VAREŠKOJ STUDENTICI

Srebrna značka, a zatim i Zlatnik

Dajana Ajanović, kći Bojane i Zdenka Franjića sa Zarudja, primila je nedavno dva priznanja. Najprije od Univerziteta u Sarajevu kao jedna od najboljih studentica drugog ciklusa studija Filozofskog fakulteta UNSA, na kojem je stekla titulu magistricе psihologije. Uručena joj je Srebrna značka u sarajevskoj dvorani "Zetra" na svečanoj promociji diplomanata i magistranata Univerziteta u Sarajevu.

Srebrna značka predstavlja jedno od najznačajnijih priznanja koje Univerzitet u Sarajevu dodjeljuje studentima za iznimne akademske rezultate, kontinuiran uspjeh tijekom studija, posvećenost obrazovanju te odgovoran i predan odnos prema akademskim obvezama. Ovo priznanje dodjeljuje se temeljem jasno definiranih kriterija i simbolizira akademsku izvrsnost, upornost i visok stupanj profesionalnosti.

Nedugo zatim je gradonačelnik Sarajeva Samir Avdić u

Dajana Ajanović s priznanjem Univerziteta
(Foto: Z. Franjić)

sarajevskoj vijećnici organizirao svečani prijem za dobitnike posebnih priznanja Univerziteta Sarajevo, gdje je Dajani uručen i Zlatnik Grada Sarajeva.

S. P. **B**

KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I U INOZEMSTVU

+387 (0)61 862 717
+387 (0)32 843 083

U OPĆOJ BIBLIOTECI

Promocija knjige Irme Husić

U Općoj biblioteci u Varešu 22. prosinca 2025. održana je promocija knjige "Čistačica na crno 2", autorice Irme Husić. Uvodnu riječ održala je voditeljica Zavičajne zbirke Vareš Sanja Franjić, te zahvalivši prisutnima na značajnom odzivu pvela razgovor s autoricom knjige. Kako je izviješteno na portalu Hrvatskog radija "Bobovac" Vareš, knjiga govori o životu žene koja je prošla teške trenutke života, braka i utjecaja zajednice. Autorica je istaknula da su joj se

javljale žene koje su se pronašle u knjizi i kazala da se svaka osoba u određenom dijelu knjige može pronaći u svojim životnim fazama.

Irma Husić je rođena u Bihaću, a prisutni na predstavljanju njezine knjige mogli su kupiti istu po promotivnoj cijeni. Naknadno zainteresirani čitatelji knjigu "Čistačica na crno 2" mogu pronaći u Biblioteci pored mnoštva drugih naslova koji su na raspolaganju u ovoj ustanovi.

M. M. **B**

Akademija i koncert u Radničkom

Postavši novim vlasnikom rudarskog projekta u Varešu kanadska kompanija DPM Metali BH koncem prosinca organizirala je prvu proslavu Dana rudara pod svojim patronatom. Učinjeno je to tri večeri zaredom u tri rudarska grada iz kojih dolazi najveći broj njihovih uposlenika, a to su Breza, Kakanj i Vareš.

Obilježavanje je počelo susretima s najmlađima u sva tri grada, pri čemu je lokalnim vrtićima kompanija uručila simbolične darove kao mali doprinos svakodnevici i budućnosti koja se stvara za ove buduće generacije.

U večernjim satima su održane svečane akademije u Brezi, Kaknju i Varešu s istovjetnim programom koji je uključivao izvođenje državne i rudarske himne (limena glazba), recitacije, obraćanja predstavnika općina i menadžmenta kompanije, te završni glazbeni program.

U Radničkom domu u Varešu, za razliku od prijašnjih godina kada taj (svoj) dan nisu dovoljno ispoštovali ni sami uposlenici Adriatic Metalsa, 21. prosinca 2025. dvorana je bila puna. I prvi put se, makar kratkim obraćanjem, javnosti predstavio izvršni potpredsjednik i glavni operativni direktor kompanije DPM Metali Ilija Garkov. Govoreći o značaju Dana rudara i ulozi kompanije u lokalnim sredinama, on je istaknuo da rudarstvo nije samo industrija već način života i temelj identiteta ovih zajednica, kao i razvoja ljudske civilizacije uopće.

"Dan rudara nas podsjeća da iza svakog rudnika stoje ljudi, obitelji i čitave zajednice. Zato nam je važno da ovaj praznik obilježavamo zajedno s rudarima, njihovim obiteljima i djecom koja odrastaju u ovim sredinama.

Direktor kompanije DPM Ilija Garkov

Poštovanje prema prošlosti i briga za buduće generacije temelj su našeg pristupa radu", poručio je Garkov.

Službeni dio svečane akademije trajao je prilično kratko, a onda je na scenu stupio Amira Medunjanin Trio. Vrhunska interpretatorka sevdalinki umješno je popunila ostatak večeri i cijeli je događaj dao naslutiti drugačiji pristup nove kompanije koja je ovim povodom građane počastila besplatnim koncertom.

M. M.

VAREŠ I KAZALIŠTE

Tko je došao, odlično se zabavio

U Radničkom domu u Varešu 9. prosinca 2025. izvedena je komedija "Selo moje, ljepše od Pariza". Riječ je o predstavi koja je od prvog izvođenja (31. listopada 2025. u Parizu) naišla na odličan prijem publike, pa su uslijedile rasprodane premijere u Sarajevu i drugim velikim gradovima u BiH (Tuzla, Zenica, Banja Luka, Mostar, Brčko, Prijedor). U to društvo je "ekskluzivno" upao i Vareš, ali čini se da naša sredina to nije dovoljno razumjela pa je predstava u Radničkom odigrana pred nešto više od 50 osoba.

Ova kazališna komedija bazira se na odnosu bračnog para, Bosanca i Francuskinje, te na kulturološkom srazu dvaju svjetova nakon što oni, ostavši bez svega u Parizu, završavaju na selu u blizini Han Pijeska. Publika se zabavlja nad time kako je Parižanka Juliette šokirana novim okruženjem, suočena sa seoskim načinom

Jedna od luckastih scena u predstavi

razmišljanja, bosanskim "aparatom" za kavu, turskim kupatilom, čučavcem i drugim "čarima". No, posebna čar ove predstave je u tome što je Juliette (Melissa Čeliković) zapravo rođena Francuskinja,

koja je i u stvarnom životu došla u BiH (jer to je zemlja njezina oca) i govori naš jezik sa simpatičnim akcentom i brkanjem padeža. Tako da predstava ima tu razinu vjerodostojnosti, pored toga što je nesumnjivo zabavna i što ne sadrži psovke i vulgarnosti pa je pogodna i za širu publiku. Svakako treba reći da glumac Adnan Alić (u ulozi Mahmuta) odlično parira vrcakavoj "Francuzici". A on je u Varešu već gostovao s predstavom "Nije do mene, do univerzuma je", koja je u Radničkom izvedena u povodu Dana zaljubljenih (14. veljače 2025.).

Zaključno: komedija "Selo moje, ljepše od Pariza" primjer je da se, trudom i odabirom Centra za kulturu, Vareš pokušava održati na mapi gradova koji svojoj publici osiguravaju vrijedne predstave. Bilo je i zadnjih godina odličnih komada, a ako to koji put ne ispadne uzvraćeno odzivom publike – nije do komedije, do Vareša je. Oni koji su platili da pogledaju eskapade bosansko-francuskog para na kraju su ustali i oduševljeno zapljeskali.

M. M.

**KVALITETA
KOJA SE
ČUJE!**

HRVATSKI RADIO BOBOVAC
e-mail: radiobobovac@hotmail.com

Iz različitih perspektiva

Budući da su nositelji vlasti u BiH kakvi jesu – lako potkupljivi i općenito nedozriješli bjelosvjetskim igračima u lovu na tuđe resurse – to su zapravo njihove pozitivne odlike u očima mešetara koji hodaju okolo s misijom gdje će otvoriti rudnik. Nažalost po Bosnu kao geološki vrlo zanimljivu regiju, iza kompanija koje (s ulaganjem da im je lokalna dobrobit na srcu i na prvome mjestu) legitimno jure svoj profit, stoji zapravo europska strategija o zelenoj tranziciji i kritičnim mineralima. Malobrojni govore ili pišu da je tomu doista tako, ali uspjeli smo ih pronaći i prenosimo njihova razmatranja u nastavku. U tom smislu objavljena je jedna analiza u kojoj se uz pomoć bolje upućenih pokušava dati odgovor na pitanje: Kako stati ukraj štetnim rudarskim projektima? S druge strane, hvala našem suradniku, ekonomskom ekspertu, koji nam je ukazao na sasvim drugi, brokerski i zaista nerealni način razmišljanja o eksploataciji mineralnih resursa u BiH i konkretno u Varešu.

Pripremio **M. Marijanović**

Kome su minerali kritični?

"Početkom 2025. godine Europska komisija je objavila listu od 47 strateških projekata za povećanje proizvodnje kritičnih sirovina unutar EU. Nekoliko mjeseci poslije, objavljena je i lista takvih projekata izvan njenih granica. Na njoj se našao projekt eksploatacije litija u susjednoj Srbiji. Naravno, EU nije jedini igrač na terenu. Britansko-kanadska kompanija Dundee Precious Metals preuzela je operacije od Adriatic Metalsa i rudari u Varešu. A ukidanje sankcija SAD-a Miloradu Dodiku i najava Visokog predstavnika u BiH Christiana Schmidta o ublažavanju zakona o raspolaganju državnom imovinom mnogi vide kao signale koji pokazuju u kom pravcu idu ovi procesi.

BiH je zemlja pod međunarodnim patronatom. Pored toga faktori kao što su politička nestabilnost, nacionalne tenzije, korumpiranost donositelja odluka, blizina EU-a, niske koncesijske naknade, nerazvijenost, čine je pogodnim tlom za ekstraktivističke rudarske projekte", piše Naratorium.ba.

Taj istraživački portal jedan je iz malobrojnog kruga medija na čije se propitivanje "sretnog i zdravog" rudarenja referiramo. U tom tekstu, objavljenom prvog dana prosinca 2025, čiji su autori Harun Dinarević i Alena Beširević, a koji je nastao uz potporu Zaklade *Heinrich Böll* Sarajevo, konzultiran je između ostalih Vladimir Topić iz banjolučkog Centra za životnu sredinu.

– Iako je magnituda potencijalne štete po zdravlje i okoliš od rudarenja kroma najveća, "naježda rudnika" širi se cijelom zemljom – upozorava on i dodaje – EU je prije dvije godine izradila zakon koji je nazvala Zakon o kritičnim mineralnim sirovinama. Definirala je pojam kritičnosti određenih minerala za sebe, ali naše zakonodavstvo ne prepoznaje taj termin "kritične mineralne sirovine". I u čitavoj ovoj priči postavlja se pitanje za koga su ti minerali kritični!? Kritični za Evropu, za EU i za trenutni establishment, to jest za Evropsku komisiju koja na neki način želi da obezbijedi sebe, svoju ekonomiju u čitavom tom lancu snabdijevanja, ali mi ne prepoznavamo to, tako da kritični za Evropu jesu, ali za nas kritični nisu. Za nas je kritičan opstanak ljudi i prirode na ovom području – podcrtava Topić.

Koliko vrijedi balkansko zlato?

Naravno, EU kao i ostale ekonomske sile (SAD, Kanada, Australija, V. Britanija, Švicarska itd.) gdje gdje mogu pronaći kritičnih minerala i kod sebe, ali zašto bi kopali po vlastitom dvorištu kada to mogu lako i puno profitabilnije dogovoriti s balkanskim društvima, koja se može opisati upravo rudarskim rječnikom kao eksploataciji litija kod Lopara na obroncima Majevice. U vareškom primjeru britansko-australska kompanija Adriatic Metals je puno lakše ishodila koncesiju, otvorila rudnik plemenitih i obojenih metala, a potom pravo na eksploataciju prodala kanadskoj kompaniji DPM metali.

A sada jedan slikovit suprotan primjer. Dvije trećine stanovnika u jednom švicarskom selu odbilo je milijardu dolara kao kompenzaciju za iskopavanje zlata na području sela, objavio je portal Dnevnik.hr. U Švicarskoj se oko svake strateški važne odluke za lokalnu zajednicu raspisuje referendum. U tom selu Medel zalihe zlatne rude pod zemljom procijenjene su na 1,2 milijarde dolara i 2012. godine održano je glasanje. 180 mještana je reklo ne, a njih 90 je bilo voljno pristati na početak radova. Da je većina pristala, svaki stanovnik bio bi osobno bogatiji za 100 tisuća dolara u vidu isplaćene kompenzacije, ostatak bi naravno pripao društvu, ali nisu željeli da im eksploatacija zlata naruši okoliš. Ponudu je seljanima napravila

tvrtka SwissGold Exploration, koja je podružnica kanadske kompanije NV Gold.

Što nam ovaj primjer govori? Naravno da Švicarce kao pripadnike uređenog i bogatog društva nije lako pridobiti čak ni uz takav novčani mamac, ali pogledajmo kako investitori različito pristupaju razvijenim a kako balkanskim zajednicama. Zlato (uz ostale minerale) iz borovičkih brda tržišno nije ništa manje vrijedno, a jesu li za njega žitelji Borovice dobili ikakvu ponudu? Jasno je da nisu, dobili su zauzvrat nešto asfaltnog puta, trebaju dobiti i sustavno riješenu vodoopskrbu, te ako je netko prodao očevinu ili djedovinu s time je priča završena. Tisovce i kompletnu Vrovinu koji kolateralno trpe zbog lokacije pogona za prerađu i naknadno formiranog odlagališta također se pridobilo obećanjima i sitnim ustupcima pokretača rudnika.

A u Općini Vareš, na osnovi mizerne koncesijske naknade, mogu sami izračunati koliko će od 1,25 milijardi dolara vrijednosti vareškog rudnika ostati općini u cjelini.

Uzgred pripomenimo da će 14. veljače biti druga obljetnica kako je (tog datuma 2024.) na sastanku Vlade Ze-Do kantona i investitora (Adriatic Metalsa BH) dogovoreno formiranje povjerenstva za pripremu odluke o povećanju koncesijske naknade. Prijedlog za to je, paradoksalno, došao od samog investitora, a iz kabineta premijera su na naknadne povremene upite o tome rijetkim zainteresiranim medijima, pa tako i na naš upit, odgovorili ignoriranjem.

Vlast protiv vlastitih građana

Istraživačica i okolišna aktivistica Majda Ibraković pitanjem rudarskih projekata u BiH bavi se i akademski. Objašnjava da su neke sredine prijemčivije za rudarenje od drugih iz socio-ekonomskih razloga.

– Drukčiji je pristup u ovom savremenom rudarskom biznisu. To jeste biznis, za razliku od nekadašnjeg rudarstva koje smo mi ovdje imali i koje je imalo potpuno drugu konotaciju, koje nije bilo tako ekstraktivno, nije tako ekspresno izvlačilo rudu s maksimalnom korišću za kompaniju, a minimalnim koristima za zajednicu. Postoji prilaz same kompanije zajednicama i taj prilaz može biti prijateljski ili može biti vrlo tajnovit. U nekim slučajevima u BiH, evo recimo uzet ću za primjer Vareš, gdje je industrija bila itekako razvijena u predratnom periodu, a u postratnom općina je osiromašena ekonomski i socijalno, mnogo ljudi je napustilo te zajednice, jasno je da je malo potrebno tim zajednicama da ih se 'izdigne iz pepela', što bi rekli iz te kompanije. Te kompanije kada prilaze imaju neke svoje agente koji dolaze sa strane, imaju jako dobre konekcije u tim zajednicama, pristanak vlasti i političara, ili su to neki lokalni ljudi kojima su obećana radna mjesta ili su im obećani raznorazni benefiti koji njima u tom trenutku zaista i trebaju. To prolazi u zajednicama poput Vareša gdje ljudi nisu imali zaposlenja, što bi Varešani rekli 'niko ih ništa nije pitao', niko im nije ponudio nikakvu drugu vrstu pomoći – objašnjava Ibraković za Naratorium.

Kao kontraprimjer ova istraživačica izdvaja slučaj Ozrena gdje je lokalna zajednica zasad uspjela spriječiti eksploataciju.

– Tamo to nije uspjelo zato što je ta zajednica ruralna, ljudi se bave drugim ekonomskim aktivnostima, dobro su povezani putnom komunikacijom s Dobojem i sl. Hoću reći ne zavisi im sve od rudarstva i naravno oni će imati drugačiji odnos. S druge strane imaju predivnu planinu koju žele da zaštite i da se bave turizmom i poljoprivredom – kaže koautorica nedavno objavljene publikacije "Novi rudnici, stari konflikti".

Ova zanimljiva studija različitih pozicija stanovništva od mjesta do mjesta, i shodno tome različitih simpatija prema rudarskim projektima, izvlači na vidjelo i nešto presudnije, a što u svom pisanju prokazuje još jedan društveno angažirani portal Žurnal.info.

"Gotovo u isto vrijeme kada je Vlada Federacije BiH odobrila sama sebi da u potpunosti raspolaže državnim šumama, kako hoće, a u korist privatnih stranih kompanija, Vlada Republike Srpske odlučila je izmjenama zakona u potpunosti isključiti građane iz odlučivanja o tome ko će i gdje otvarati rudnike u ovom entitetu", piše ovaj portal i ukazuje na više razine vlasti kao one koje s investitorima sklapaju pakt protiv lokalnih zajednica. U pisanju Žurnala za primjer se navodi načelnik općine Lopare koji je na prosvjedima stao uz stanovništvo i kazao da će građani referendumom odlučivati da li žele eksploataciju litija na području svoje općine.

To bi već sličilo prethodno spomenutom primjeru u Švicarskoj, ali ovo je ipak Bosna u kojoj se aktivnosti na štetu vlastitih građana jednostavno proglaše "višim interesom".

Juniorске mining kompanije

Dok Vlada ZDK-a već dvije godine neobjašnjivo izbjegava dogovoriti povećanje koncesije i namaknuti dodatne prihode u proračun Općine Vareš, pa ujedno i u vlastiti proračun, istodobno iznosi parametre s kojima želi reći da se na njenom području odvija najveći broj gospodarskih aktivnosti "zbog čega smo s pravom postali motor razvoja Federacije BiH. Nastavljamo graditi ambijent koji privlači investicije, jača naše kompanije i stvara bolje uslove za život naših građana. ZDK ostaje lider privrednog rasta", poručio je ministar gospodarstva u Vladi ZDK-a Samir Šibonjić.

Davor Šupuković, ekološki aktivist iz Maglaja, na to se referirao opaskom da se na području ZDK-a u isti mah odvija najveći broj štetnih gospodarskih projekata, aludirajući upravo na rudarenje koje se događa i pogotovu na ono za koje se priprema teren (rudnik kroma na području vareških sela Duboštica i Tribija).

S druge strane postoji i mišljenje da Varešani zapravo ne znaju koliko su sretni što im prilaze tzv. junior kompanije. Junior mining kompanije, to su manji, rizičniji, ali visokopotencijalni rudarski projekti – sve više privlače pažnju investitora koji "gledaju unaprijed", dok geopolitičke tenzije rastu, a svjetske sile ograničavaju izvoz rijetkih sirovina. Tako nas poučava Svjetlana Šurlan, autorica teksta

≡ Bloomberg Adria Prijava Pretplata

Investicije

► Junior mining kompanije - Varešani su mogli postati milioneri, ali...

Autor: [Svjetlana Šurlan](#)

- Junior mining kompanije su manje rudarske firme u ranoj fazi razvoja projekata
- Takva kompanija bila je i Adriatic Metals i Varešani su propustili priliku da postanu milioneri

objavljenog prošlog mjeseca na web portalu Bloombergadria.com i konzultira Branka Kecmana, izvršnog direktora Advantis brokera, koji kaže da junior mining kompanije postaju veoma aktualne zbog energetske tranzicije.

– Energetska tranzicija se ne može desiti bez povećane potrošnje plemenitih metala. Rudnici zlata, srebra, bakra i ostalih ruda se veoma teško otvaraju, a najčešće velike kompanije to ne znaju da rade već kupuju junior mining kompanije, kao što se desilo s Adriatic Metalsom. Junior mining kompanije jesu rizična imovina, ali dobrom diverzifikacijom ulaganja smanjujete rizik, a potencijalni povrat je 8-10 puta. Nadam se da će domaći investitori u budućnosti prepoznati takvu vrstu investiranja kao nešto što treba da uzmu u obzir. Varešani su mogli da budu milioneri, ali mogu to i dalje tako što će da investiraju u junior mining kompanije koje će imati rudnike u Meksiku, Kanadi, Peru, Liberiji... Nema granica za investiranje – kazao je Kecman za Bloombergadria.

Varešani su mogli postati milijunaši jedino da im je u naknadu za otvaranje rudnika zlata (jer Eastern Mining je od početka istraživanja u medije plasirao informacije o "uzbudljivim" nalazima zlata) ponuđeno kao onima u švicarskom selu, međutim ta junior mining kompanija (Eastern Mining, docnije Adriatic Metals) prišla je lokalnoj zajednici s govorom o empatiji i brizi za lokalni prosperitet, uz obećanja da će najmanje dva desetljeća dijeliti s njome sretnu rudarsku budućnost. A onda se pojavio otkupljivač projekta (kanadski DPM) i odnosi s novom upravom rudnika krenuli su iz početka. Činjenica je da stanovnici pogođenih područja ističu kako DPM prema njima nastupa s više uvažavanja, što je i razumljivo jer je ta kompanija konačni vlasnik projekta. A "juniori i juniorke", koji su umjesto dionica lokalnom stanovništvu prodavali mnoga neiskrena obećanja pa iza toga mahom na prstima otišli, mogu jedino poslužiti za pouku.

ČOVJEK NAJBOLJE RAZMIŠLJA PUTUJUĆI

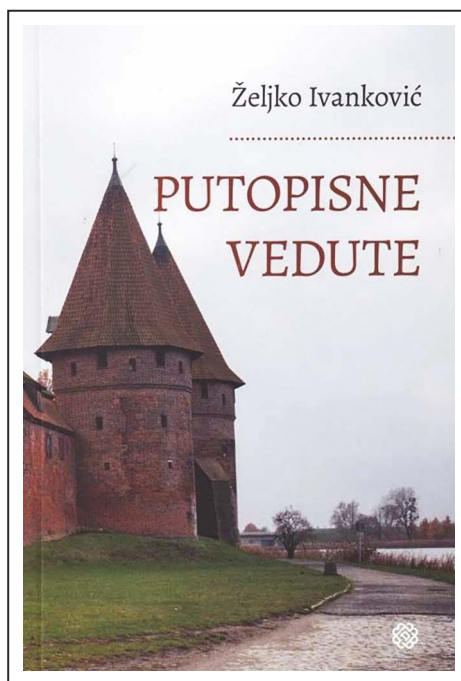
(Željko Ivanković, *Putopisne vedute*, "Dobra knjiga", Sarajevo, 2025.)

Piše Jelena Jurić, prof.

Da bi se pisalo o putopisima Željka Ivankovića, mora se krenuti izdaleka i puno šire zagaziti u njegovo književno djelo, ali i u književnost općenito. Iako je jedna od najstarijih književnih vrsta, putopis dugo nije bio predmetom temeljitijih proučavanja. U književnosti se obično doživljavao kao podvrsta, ostvarenje koje je pratilac bitnijih književnih vrsta kao npr. romana, a sve zbog uvjerenja da ne zahtijeva veći stvaralački napor. Ali putopise su pisali i veliki Ivan Franjo Jukić (Putovanja od Sarajeva do Carigrada) i Vitomir Lukić (Samsara – tračak vremena; rukopis) i Tvrtko Kulenović (Odanost jugu, Pejsaži zrelog doba...) i Antun Nemčić (Putopisnice) i Antun Gustav Matoš (Ljudi i krajevi) i Matko Peić (Skitnje) i dr.

Dean Duda, profesor na Komparativnoj književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, između ostalog, o putopisu kaže da je to književna vrsta tematski oblikovana vjerodostojnim putovanjem putopisca koji pripovijeda zgode na putu, opisuje prostore kojima putuje i mjesta na kojima boravi, iznosi svoja zapažanja o ljudima koje na putu susreće, o njihovim običajima i načinu života te počesto o kulturnim i umjetničkim znamenitostima krajeva u kojima se nađe. No, jesu li putopisi Željka Ivankovića samo to?! Nisu, oni su još puno, puno više od toga.

Ivankovića poznajemo kao vrsnog pjesnika i esejista, romanopisca i publicista, pa je onda i logično da njegovo putopisanje nisu samo fakti, odnosno suhoparno bilježenje onoga što se događa na nekom putovanju pa makar to bili i dnevnički zapisi kao što su *Hod rubovima svijetova*, već čista refleksija koja nas vodi u unutarnji, i emocionalni i intelektualni, svijet putopisca. Zbog toga se često osjeća miješanje žanrova gdje putopis postaje esej ili pjesma u prozi. U toj se knjizi koja je izašla 2015. Ivanković ne bavi samo zapažanjima o ljudima koje je upoznao i sreo i mjestima koje je posjetio na

svojim studijskim putovanjima (Njemačka, SAD, Hrvatska), već mu ona služe i kao povod za promišljanje o kulturi, knjigama, ljudima, povijesti, pisanju, identitetu itd., dakle, nisu samo informativna, već su i osobna. Tako rubovi svijetova postaju metaforom, postaju mjestom susreta svega: prošlosti i budućnosti, stvarnosti i fikcije, mladosti i starosti, objektivnosti i subjektivnosti, Istoka i Zapada...

Čitajući Ivankovićeve putopise, osjećamo da je to nekad slika, nekad knjiga, nekad ljudi, nekad sve to, ali uvijek život i to u svom nepatvorenom obliku kao npr. kad saznajemo da u vrijeme pisanja tog putopisa u DDR nema plastičnih vrećica:

Nisam siguran da sam upotrijebio prave riječi za ono što mi treba... Zar je moguće da me ne razumije? Najednom ona nešto promrmlja i ode nekamo s kase. Ukočeno sam gledao za njom, a ostali u mene... Domalo se vrati s mrežom.

(Jedna njemačka priča)

Tako u putopisima saznajemo što Ivanković trenutno piše, ali i što planira u budućnosti, saznajemo što čita na

putu, ali i o brojnim već pročitanim knjigama, saznajemo s kim se druži, ali i koga upoznaje na putovanju, saznajemo kolika je njegova ljubav prema umjetnosti, ali i privrženost obitelji, saznajemo kako se priprema za putovanje, ali i navikama na putovanjima, saznajemo koliko voli zavičaj, ali i to da ponekad bježi iz njega. U stvari, autentičnim i neponovljivim rukopisom piše o svom „landranju“ (Matošev termin) portretirajući ponajprije sebe. I tu odčitavamo i njega kao erudita i intelektualca, s ogromnim znanjem o književnosti i po-vijesti, brojnim uređenim i promoviranim knjigama i napisanim esejima i književnim kritikama, ali i to da su ovo tekstovi koji spajaju poeziju, slikarstvo, eseje, dnevnik i priče. To je posebno vidljivo u ovoj njegovoj novoj putopisnoj knjizi, u *Putopisnim vedutama*, koja je izašla prošle godine i koja nas, između ostalog, vodi u predivnu Poljsku i u Svetu Zemlju.

U toj knjizi čitamo da je putopisac dva puta boravio u Poljskoj, jednom poslovno 2002. zbog uručivanja nagrade Bosanski stećak poljskom piscu Wroclawu Tadeuszu ('Pohod Rózewiczu u Wroclaw') kad nam se u nizu asocijacija, što književnih što osobnih, otvara i „veduta“ poljskog grada Wroclawa nastalog u 10. stoljeću, s Gradskom vijećnicom iz 13. stoljeća, sa 112 mostova na rijeci Odri, grada u kojem:

...valja biti pravedan pa reći i da je već tu, osjeti se, primijeti, i dašak novoga, zapadnjačkog šmeke, koji doduše više znači šminku nego stvarni dodir toliko sanjanoga zapadnjačkog blagostanja za kojim su žudjeli gradovi europskog istoka.

(*Putopisne vedute*)

Drugo putovanje u Poljsku dogodilo se dvadesetak godina kasnije i ono je, kako ga Ivanković naziva, obiteljsko-prijateljski božićno-novogodišnji posjet ('Zima u Poljskoj ili Poljska, drugi put'). Tu nas potpuno oduševi „jedna šarmantna dama“ – Varšava, „sređena i ušminkana“, „reprezentativna europska prijestolnica“ čija snježna

Proizvodnja i trgovina
modnih tkanina i
modne konfekcije

71330 Vareš | ul. Zvijezda 25 (poslovna zgrada Bobovac)
tel./fax: 032 849 300 | e-mail: info@profitex.ba
www.profitex.ba

i noćna prostranstva ostavljaju bez daha ili Krakow u tri razglednice kao i sjećanje na fra Ignacija Gavrana:

...koji je uz predavanje povijesti umjetnosti u nas usađivao i neku svoju disciplinu putovanja otvorenim očima, otkrivajući nam čudesne svjetove svjetskih galerija, čudesnih gradova, arhitektonskih djela, crkava, pripremajući nas za svijet kojemu smo išli ususret upoznajući ga.

(Putopisne vedute)

Put u Svetu Zemlju posebna je priča. Čini se da ni u jednom putopisu nema toliko lirski sažetih opisa kao u putopisu 'Hodao sam Svetom Zemljom' pa dijelove ovog doživljavamo kao pjesme u prozi.

Mjesec je studeni, no ovdje nije studeni. Ne barem po klimi. Ovdje je drukčije nebo, drukčija svjetlost. Ovdje se nebeska svjetlost oštro dodiruje s bjelinom krajolika, kamenom uokolo, s kamenim fasadama, s kršom i kamenom prašinom. (...) Ovdje rastu datulje, ovdje uz ulice rastu masline, prizivam si u svijest jug koji je južniji od našeg ili francuskog juga... (...) Na Levantu je još uvijek sunčano i ugodno toplo, unatoč svježim noćima. (...) Osim po brzini kojom se na horizontu utapa sunce. (...) Navečer osim što neka stud probija zrak, razrjeđuje ga, zna odnekud zapuhati i ne baš ugodan vjetrović. (...) Da, stud je ipak malo više od svježine. Ipak su ovo prostori nadmorske visine moga zavičaja.

(Putopisne vedute)

Ivanković i u ovim putopisima ostaje dosljedan sebi i svom načinu pisanja kad ga, izravno se obraćajući čitatelju, poziva da uđe u njegov putopis i da ga povede na svoje putovanje. Njegova je rečenica i ovdje jasna i čista, pripovijedanje jezgrovito i svakodnevno, a opet nas često podsjeti da je on pjesnik i posebno nadahnuto i emotivno opiše naš zavičaj i rijeku Stavnju u putopisu 'Vareš – vježbanje nostalgije'.

Da, i sunčeva svjetlost koja od vrha ka dnu brda strpljivo izlistava boje kao u kakvoj dječjoj slikovnici i tek pokatkad stidljivo dodirne površinu vode i lagano je zamreška igrajući se s kakvim zalutalim oblačkom što se do tren prije ogledao u njoj.

(Putopisne vedute)

Sigurno je da ovo nije kraj Ivankovićevom putopisanju pa nas ne bi trebalo iznenaditi da uskoro čitamo i o Francuskoj, Maroku, Turskoj kamo je Ivanković kao pisac također putovao. Njegovi putopisi uvijek su odlično štivo koje poziva na akciju ili nas tjera na razmišljanje, budi nostalgiju ili želju za putovanjima i upoznavanju novih krajeva i ljudi.

Na kraju, ovi su putopisi uvijek moćan podsjetnik da je različitost bogatstvo i da nas čak i iz udobnosti naslonjača mogu obogatiti novim znanjima, dojmovima i emocijama.

Zna li tko gdje je drugi svijet?

Njeki misle da je pako pod zemljom. A raj je više nas, gore na nebu. Kažu da je daleko, ali duša koja igje u raj, bržem u njega dogje. Ali stari ljudi pričali su da niedna duša do treći dan kako je izašla iz tiela, ne mere prid Boga doći. A to ne poradi daljine, već samo mora tri dana da u zraku stoi, biva samo u zraku stoi a ništa ne radi. (...)

Duša koja se odieli od tiela, pa bilo da će u raj, bilo u pako, bilo u pragatorje (čistilište), nema joj suda do tri dana, ven samo stoi u zraku i čeka suda Božiega. I kad joj anjgjeo njezin čuvar dogje i kaže: "(H)ajde, sad je veće došlo vrijeme da igješ prid Boga!", onda ako je duša čista, pravedna i zna anjgjeo da ne će bit osugjena u muke paklene, onda igje anjgjeo rad i veso, i oveseli mu dušu, i ona igje veselo prid Boga: nosi je anjgjeo na svojim krilima.

Ako će duša u pragatorje, isto je anjgjeo veseo jer duša nie izgubljena.

Al ako će u muke paklene, anjgjeo tužan i neveso, mrko gleda na onu dušu grešnu. A kad vidi duša kako joj je anjgjeo neveseo, još se ona jadtie smrkne i pro-govori anjgjelu onome: "Zar si me tako čuvo?" A on joj odgovori: "Ja sam čuvo što sam više mogo, ali me niesi tjela slušat pa stoga jadtie je sada tvoje." I oni odu prid Boga da ona duša čuje sugjenje na muke paklene. (...)

Pragatorje je, kažu, spram pakla: niesu daleko paklena vrata od vrata pragatorja.

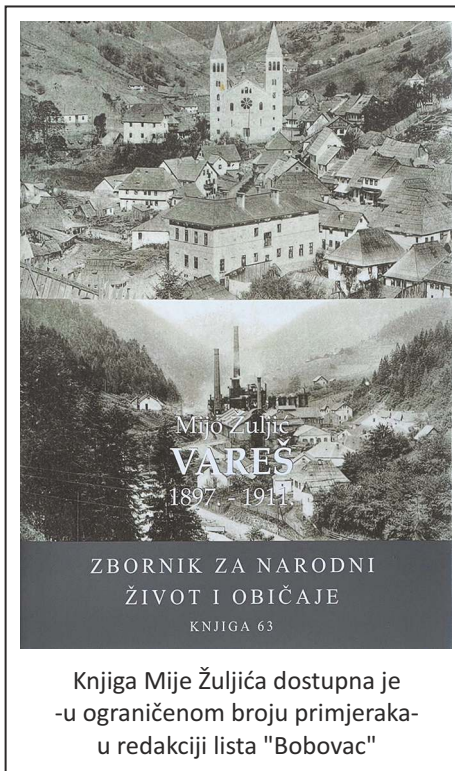
Samo, put je u pako ravan: tako je ravnina i ljepota da ti se kazat ne mere. A u čistilišće je put uzbrdit i sklizav da se jedva uzigje – sklizavo, sve se noge omiču.

Ja li tko išao na drugi svijet i vratio se?

Jesu one duše što tunbaraju po zemlji i po zraku: koiem je Bog reko da ji(h) ne zovu prida Nj još do dvaest godina. Onda duše odaju svuda: dolaze i do vrata paklenie i do vrata od pratagorja. One su se ukazivale svoiem roditeljima i one su tako pripoviedale, al da one ne znaju kud će bit osugjene.

A s drugoga se svieta još niko nie povratio. Stoga kad njekom i njekom rekneš: "Bolan, šta to radiš, kud ćeš na oni sviet?", a on odgovori: "Nie se niko ni odonud razbiene glave vratio!"

Pripremio **M. M.**

Rio de Janeiro je grad jedinstvene ljepote. Ali, je li sve tako bajno kad se kroči nogom u nj? Naš putopisac otkriva nam kakvo je naličje jedne od najpoželjnijih svjetskih turističkih destinacija. Toliko je toga zadivljujućeg – primjećuje on – a opet toliko malo banalnih pomaka treba da bi Rio bio besprijekoran. Samo, eto, nikako da se oni dese...

Protraćeni talent

Piše **Bojan Pavić**

Priroda mu je podarila krajolik od kojeg zastaje dah. Portugalci, njegovi osnivači, ostavili su mu brojne skladne i simpatične građevine. Afrički doseljenici su mu darovali sambu. Njegovi stanovnici su sagradili pravo čudo modernog doba, statu Krista Spasitelja, a sam Bog je njegov živalj obdario talentom, pa gotovo za sve. U Rio de Janeiru sve pršti od ljepote i talenta, ali...

Da Rio zna lako zavarati i obmanuti pokazao je već po osnutku. Portugalce, koji su doplovili do obala današnjeg grada, prevario je svojim zemljopisnim karakteristikama. Uvjereni su bili novopridošli stanovnici kontinenta da je riječ o ušću velike rijeke, ali su se dobro prevarili i grad ipak osnovali u velikom i dubokom zaljevu. Ime grada koje znači "Siječanska rijeka" ostat će podsjetnik do dana današnjeg na zabunu portugalskih mornara.

Nastavio je Rio sa svojim obmanama pa mnogi danas misle da je glavni grad Brazila, ali nije. A bio je i Brazila, i Portugala čak. Bježeći pred silnom Napoleonovom vojskom 1807. godine portugalski kralj Joao IV. pronašao je skrovište baš u Riju, a tu je premjestio i centar svoga kraljevstva. Silnim bogatstvom koje je donio sa sobom

dao je izgraditi veličanstvene zgrade, utvrde i crkve. Neće proći puno vremena, a Joao će se opet dati u bijeg, samo ovaj put u suprotnom smjeru. Napoleon je svoje posljednje dane provodio zatočen na otoku Sveta Helena usred Atlantika, pa je Joao pred pobunom Brazilaca protiv njega i njegove vladavine pobjegao na sigurno, nazad u Lisabon. Njegov sin Pedro postat će prvi vladar Brazila, a Rio prvi glavni grad, što će ostati sve do 1960. godine. Rio de Janeiro je izgubio titulu glavnog grada, izgubio je i titulu najljepšeg grada na svijetu koju je po mnogim mišljenjima početkom prošlog stoljeća ponosno nosio. No, Rio nije izgubio svoj šarm, i dalje je magnet za veliki broj posjetitelja pa je tako privukao i mene.

Svoje putovanje u Rio de Janeiro zamislilo sam tako da spojim ugodno s korisnim. Odmor i kupanje na svjetski poznatoj plaži, Copacabani, i posjet jednom od najpoznatijih brazilskih i svjetskih gradova trebali su biti izvrsna kombinacija i prilika za učenje i upoznavanje novih kultura, ali moje oduševljenje je brzo splasnulo. Čak 4 kilometra duga plaža dovoljno je prostrana za kupanje, mnoge barove, ali i za manifestacije kao što su koncerti poznatih zvijezda ili novogodišnja proslava koja privuče više od milijun posjetitelja. Na jednom kraju plaže nalazi se "Copacabana Palace", hotel koji, kako mu i samo ime kaže, podsjeća na europske kraljevske palače, dok se u neposrednoj blizini nalaze štandovi uličnih prodavača. Oni pokušavaju na sve načine privući veoma bogatu klijentelu iz obližnjeg hotela. Ta slika velikog kontrasta i razlike među ljudima

ostala mi je kao najrealniji prikaz i plaže, a i samog grada.

Na drugoj strani plaže nalazi se tvrđava Copacabana, nekoć obrambeno utvrđenje a danas vojarna i muzej. Muzej me svojom postavkom uglavnom slika i maketa nije oduševio, ali hlad ispred muzeja jest. Prostora na Copacabani ima dovoljno, ali zato hlada ni za lijeka. Tek poneka visoka palma nije dovoljna da bih se sačuvao od jakog sunca. U kompleksu tvrđave zasađena su meni nepoznata visoka bjelogorična stabla s velikim krošnjama, čiji sam hlad uz rashlađeno piće rado prihvatio. A i pogled na plažu iz takve perspektive je puno ugodniji. No, pogled s plaže na pučinu često su mi ometali ogromni usidreni tankeri, koji čekaju svoj red u obližnjoj luci. I kada bih se od sunca sakrio pod maleni suncobran i zanemario ogromne grdosije na pučini, moj mir su remetili prodavači svega i svačega, a njih je poprilično velik broj. Kada ne bih pokazivao zanimanje za kupovinu njihovih suvenira, hrane ili pića, a maštovati su u pokušaju prodaje, ponuda bi brzo prelazila granice legalnog i moralnog. Još jedna tužna slika današnjeg Rija.

Ogromni valovi su me onemogućavali, gotovo za svih 10 dana mog boravka, u rashlađivanju i bježanju od prodavača u vodu. Što više putujem po svijetu sve više vjerujem Oliveru Dragojeviću da za miran i ugodan odmor nisu potrebne nikakve Copacabane, Jadran je za to "najbolje mjesto na svitu". No kada sunce zađe, Copacabana pokaže sav svoj sjaj. Nasmijani i rasplesani i domaćini i turisti u barovima pjevaju i plešu sambu.

Pogled na grad s Corcovada

Samba nije u potpunosti ni iz Brazila niti iz Rija. Nastala jest u brazilskom gradu Salvadore de Bahiji, ali pod jakim utjecajem afričkih robova. Bahia je najbliža južnoamerička točka afričkom tlu i tu su prvenstveno dopremani robovi. Miješanjem afričkih ritualnih plesova s domaćim utjecajem nastaje samba. Rio ne bi bio Rio kada ne bi ubacio dašak svog talenta i stvorio sambu cariocu. Kako su mi objasnili neki od plesača, samba carioca je puno slobodnija i opuštenija forma. Iskren da budem, neku veliku razliku između ove dvije vrste sambe nisam uočio, ali istini za volju nisam ni neki poznavatelj ovog plesa. Postoje mnoge škole sambe u Brazilu i u samom Riju, a vrhunac predstavljanja njihovog znanja je na karnevalu koji se u Riju održava svake godine u veljači.

Večeri provodim uglavnom u barovima uz plažu uživajući u taktovima sambe, ali pogled dalje na plažu pruža uvid u enormni talent koji je ovdje koncentriran. Raznovrsna žongliranja s loptama, nogomet i odbojka na plaži, frizbi, i mnoge druge razonode odvlače pogled s plesača. Carioco (karioke), kako sebe nazivaju stanovnici grada, rade sve s takvom lakoćom da propitkujem svoje mišljenje da sam talentiran za sport. I umjetnici izlaze pokazati svoj talent: slikari, tatoo umjetnici i razni glazbenici upotpunjuju doživljaj.

Nakon sambe, jazz ritmovi su na moje veliko iznenađenje drugi najčešći glazbeni stil na Copacabani. U razgovorima sa sviračima iz jazz bendova otkrivam da su mnogi nastupali po Europi i da im je to, slično kao i u nogometu, svojevrsan dokaz kvalitete i uspjeha. Nastupima u SAD-u mogu se pohvaliti tek rijetki u cijelome Brazilu. Uz izvrsne mesne obroke i hladno pivo, koje Brazilci serviraju u posudama s ledom, uživam u večernjoj rapsodiji za sva čula. U večernjim satima Copacabana je zaista sasvim druga priča.

Popodnevne sate sam provodio obilazeći grad. Uz obalu u samom centru pruža se uređeno šetalište. Mnoge građevine još iz kolonijalnog vremena, poneki spomenik i muzej ostavili su dojam ugodan oku. Udaljavanjem od obale polako ulazim u betonsku šumu i taj se dojam mijenja. Istini za volju, staklene i betonske grdosije nisu u potpunosti zaklonile povijesnu baštinu pa svako malo se ukaže neki podsjetnik na bogatu povijest i kulturu ovog grada. Razbacao je Rio svoje vrijedne eksponate po gradu, pa mi šetnja gradom nije monotona i dosadna. Koloritne Selaron stepenice, mnoge crkve u kolonijalnom stilu, katedrala Svetog Sebastijana koja izgledom podsjeća na srednoameričke piramide, kulni stadion "Maracana", knjižnica

U podnožju statue Krista Spasitelja

Real Gabinete Portugues, akvadukt Arcos de Lapa preko kojeg vozi tramvaj, zgrada kazališta kakve se ni Pariz ne bi postidio, to su samo neke od znamenitosti ovog grada, ali ne mogu se oteti dojmu da ovakve ljepote zaslužuju više pažnje i obzira. Rio je grad kontrasta i to pokazuje na svakom koraku. S jedne strane ocharavajuća arhitektura, a s druge prljavština i nered. Čistoća, uređenost prilaza i ulica, i uopće odlaganje otpada definitivno bi mogli biti na boljoj razini, barem pored glavnih atrakcija grada. Posebno me zasmetalo što pogled na zgradu kazališta ometaju dva velika i pretrpana kontejnera za otpad, nerazumno postavljena točno pred ulazom.

Betonska šuma nije jedina koju Rio ima, jer se može pohvaliti sa čak dvije prave šume u gradu. Te velike zelene površine okružene gradskim četvrtima bile su mi spasonosne oaze za bježanje od vrelina i sunca. Osim debelog hlada one pružaju dosta rekreativnog sadržaja i pune su onih koji na razne načine žele ostati u formi. A iznad šuma i grada uzdižu se visoki, stjenoviti i strmi brežuljci, i sve da ništa drugo nema za ponuditi, pogled s ovih uzvisina dovoljan je da svrsta Rio u najljepše gradove svijeta. Među svima njima dva brdašca se posebno ističu. Pao de Acucar sa svojom žičarom i brdo Corcovado sa svojom uspinjačom. Pogled s oba brda je zadivljujući, a na brdu Corcovado je sagrađeno jedno od 7 svjetskih čuda modernog doba, što ga čini i mojim omiljenim mjestom u gradu. Gotovo 40 metara visoka skulptura Krista Spasitelja raširenih ruku,

okrenuta prema Atlantiku, već jedno cijelo stoljeće dočekuje putnike i posjetitelje. Cijena ulaza i duga čekanja su se isplatili, jer ne sjećam se da sam ikada svjedočio ovakvom pogledu na neki grad. Dugo sam se zadržao i uživao, jer iz ove perspektive grad opravdava svoju reputaciju i visoko mjesto na svim turističkim listama.

Nogomet je vjerojatno svima prva asocijacija na Brazil, a i na Rio. Ljubav grada i ove igre primijetim u svim porama društva. Carioco igraju nogomet pa gotovo svugdje, od plaže i ulice do nogometnih terena. Nogometni dresovi su najčešći modni detalj, ali i suvenir koji srećem dok šetam gradom. Carioco rado nose dresove svojih omiljenih klubova, ali ne primijetim neku mržnju ili netrpeljivost među simpatizerima različitih klubova. Pokušao sam saznati od običnih ljudi na ulici malo više o nogometnoj kulturi u gradu, a o toj temi oni rado pričaju. Budući da ne razumijem portugalski uglavnom su koristili sve njima poznate riječi iz ostalih jezika ili su jednostavno uz smijeh ispričali svoju priču na portugalskom, jer engleski govore tek rijetki. Pa ako sam dobro shvatio, za razliku od Europe, klubovi u Riju nemaju neku ideološku, političku ili vjersku pozadinu, nego predstavljaju razne četvrti grada. Nogomet je nekima u gradu prilika za bijeg iz siromaštva, ali je i dalje samo igra i nadmetanje. Baš onako nevino dječje nadigravanje između ulica, kvartova, škola ili klubova.

Još jedna "znamenitost" grada je svjetski poznata, i postaje sve više turistička atrakcija, a to su favele, siromašne četvrti. Dugo se u meni vodila borba da li da prihvatim jednu od brojnih ponuda za posjet nekoj od favela. Neugodno me iznenadilo što se to većinom predstavlja kao posjeta "pravom" Riju. Odlučio sam ne ići, jer mislim da stanovnici favela tamo žive zbog neimaštine, a ne zbog izbora i da to nije pravi Rio. Nisam želio plaćati da gledam tuđu patnju. Osjećao sam da bi taj obilazak bio svojevrsan pogled s visoka na ljude koji tamo žive, a to definitivno želim izbjeći na putovanjima. Vjerujem da sam dobro odlučio i da su me nebesa nagradila pa se zadnji dan i Atlantik umirio. U tišini i osvježanju oceana dojmovi su se polako slegli. Oduševljenje gradom kvari stvarna slika siromaštva, ali bez obzira na sve, Rio de Janeiro me je naučio mnogočemu.

Cijelim putem prema Europi razmišljam kako me Rio podsjeća na domovinu. Baš kao i u Bosni i Hercegovini i u Rio de Janeiru su povijesni, prirodni, kulturni i ljudski resursi više nego dovoljni za solidan zapadnoeuropski standard, ali... A da, uvijek ima ono neko ALI.

**IN MEMORIAM
GRETA FILIPOVIĆ
(1956. – 2025.)**

Bila je žrtvom ratnog zločina i žena-heroína.
Njezina knjiga "Vareške suze" ostaje trajnim
svjedočanstvom borbe s institucijama i štićenim
zločincima, kao i borbe s vlastitim životom nakon
proživljene traume.
Ispraćena je u vječni mir 23. prosinca 2025.
u rodnim Krčevinama.
Neka joj je laka zemlja.

**SJEĆANJE
(18.XII.2011. – 18.XII.2025.)**

Navršilo se 14 godina otkako nije s nama
naš dragi

MIROSLAV BRKOVIĆ

U našim srcima trajno živi uspomena
na tvoju beskrajnu ljubav i dobrotu.
Počivao u miru.

Tvoje: supruga Jelena, kćerka Maja i unuka Sonja

SJEĆANJE

Na naše drage

MIJO KRIŠIĆ

(26.III.1933. – 25.XII.2017.)

LJILJANKA KRIŠIĆ

(21.III.1940. – 24.III.2023.)

Pamtimo vas s ljubavlju i poštovanjem.

Kćerka Slobodanka, sin Petar, brat Filip s obitelji, sestra Anica,
zetovi Vladimir, Ivica i Josip, unuke Gabrijela i Ana,
praunučad Leona, Ivano i Sofija

SJEĆANJE

ZAKARIJA DODIK

(1939. – 2024.)

KATARINA DODIK

(1943. – 2010.)

Hvala vam za svu ljubav koju ste nam pružili.

Počivali u miru.

Vaši najdraži

U SPOMEN

Na naše drage

BOŽO KALFIĆ Mije

(1940. – 2023.)

MONIKA KALFIĆ rođ. Ružić

(1940. – 2025.)

Ostajete zauvijek u našim srcima i sjećanjima.

Počivali u miru Božjem.

Djeca: Željko, Markica, Dragana, Goran i Mijo,
zet, nevjeste, unučad i prauku

IN MEMORIAM

MARTA KOLAKOVIĆ

(31.X.2021. – 31.X.2025.)

JOZO KOLAKOVIĆ

(1.I.2017. – 1.I.2026.)

Danju u mojim mislima, noću u mojim snovima,
neprestano u mom životu.

I danas i sutra... dok dišem. Voljeni ne umiru dok žive oni koji ih vole.

Kći Valerija s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE

(4.I.2024. – 4.I.2026.)

Dana 4. siječnja navršile su se dvije godine
od smrti našeg dragog brata

IVICE PETROVIĆA

S ljubavlju i sjetom čuvamo te
u našim srcima i mislima.

Počivaj u miru Božjem.

Tvoje sestre i brat: Željka, Anto i Jelena

IN MEMORIAM

Dana 16. siječnja navršava se godina dana
otkako nije s nama naša draga

JELENA DJAKOVIĆ rođ. Miletović

(1938. – 2025.)

Ostaje u našim najljepšim sjećanjima.

Počivala u miru.

Kćerka Ankica, sinovi Tomislav i Stanislav, sestra
Terezija, unučad, zet i nevjesta

TUŽNO SJEĆANJE

(25.I.2009. – 25.I.2026.)

FRANO DODIK

Sjećanje na tebe bolno je, život bez tebe težak je,
a ljubav prema tebi vječna je.

Ima nešto u dobrim ljudima, oni su jaki i poslije smrti
ostave trag koji se nikada preboljeti ne može.

Tvoja Bernada

IN MEMORIAM

Dana 25. siječnja navršit će se dvije godine
otkako nije s nama naš dragi

MATO DUSPER Ante

(1945. – 2024.)

Pamtimo ga po ljubavi i dobroti.

Počivao u miru.

Supruga Ana, djeca, unučad i prauku

IN MEMORIAM

ZDRAVKO MILIĆEVIĆ

(25.V.1941. – 28.I.2020.)

Živi u našim srcima i sjećanjima.

Počivao u miru.

Davor, Teo i Tiana

U SPOMEN

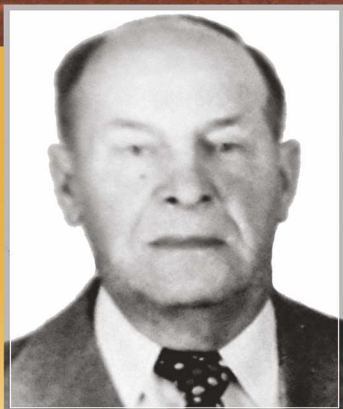
našem dragom

ZDRAVKU MILIĆEVIĆU

(1941. – 2020.)

od Ane, Vesne, Roba i brata Stjepana.

Počivao u miru.

IVO PETROVIĆ
(1906. - 1984.)

RUŽA PETROVIĆ
(1913. - 2000.)

**Voljeni roditelji,
počivajte nam u miru Božjem.
Zahvalna djeca s obiteljima**

U povodu obljetnice smrti

Prvi župnik župe Borovica bio je vlč. Alfonzo Čolić. U monografiji "Borovica – spomen-knjiga povodom stote obljetnice župe", priređivača mons. Pave Jurišića, iz 2024., u sažetku stoji da je zbog svoje osebnosti, temperamenta i angažiranosti te dugog pastoralnog djelovanja vlč. Čolić neminovno dolazio u neke prijepore sa župljanima u župi, ali i drugim osobama u društvu.

"U Borovicu je došao iz mjesta Topol u Dubrovačkoj biskupiji. On je razgovarao s Nadbiskupom o svojoj želji da dođe u Vrhbosansku nadbiskupiju, pa mu je nadbiskup Šarić ponudio novoosnovanu župu Borovicu, što je on rado prihvatio. Polje rada dobro je poznao, jer je bio rodom iz Vareša, a isto je tako i u samoj Borovici, nakon ređenja kao vareški kapelan, pastoralno djelovao i provodio svoje ljetne praznike. Dobivši dekret i otpusnicu iz Dubrovačke biskupije on u veljači 1923. dolazi u novoosnovanu župu u kojoj ga čeka težak rad i početak od temelja. Rado se primio posla oko materijalne izgradnje župne kuće i crkve, kao i drugih objekata, što je, uz pojedine probleme na koje je nailazio, ipak uspio privesti kraju. Naravno, uz gradnju nije zapostavljao ni pastoral, kao ni odgoj djece i mladeži u vjeri", navodi se u monografiji.

Vlč. Alfonzo Čolić, uz jedan kratki prekid, ostao je na službi u župi Borovica sve do svoje smrti 1946. godine. Ostao je najposlije i počivati u groblju Gornje Borovice, gdje smo ljetos zabilježili ovu fotografiju. A uz ovaj In memoriam u povodu 80. obljetnice njegove smrti, podsjećamo da je kroz svoje dopise nadređenoj nadbiskupiji župnik Čolić ostavio dragocjena (što znači i jedina) svjedočanstva o tome kako je župa Borovica propatila u Drugom svjetskom ratu. Ujedno najavljujemo ta svjedočanstva prenijeti kroz dva naredna izdanja lista "Bobovac". Tek što je rat završio, okončan je i župnikov život. Na koji način, saznat ćete i to (iz zaključne riječi priređivača monografije) nakon naše objave župnikovih "ratnih izvješća" Nadbiskupiji

BOBOVAC
LIST VAREŠKIH HRVATA

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i Športa Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš • za izdavača: Mario Mirčić • adresa uredništva: 71330 Vareš, Zvijezda 25, tel.: +387(0)66/116-025, fax: +387(0)32/843-094 • internetska adresa: <http://www.vares-bobovac.com> • e-mail: listbobovac@hotmail.com • žiroračun u KM: 3385802224035182 kod UniCredit Bank d.d., s naznakom: za list "Bobovac" • račun za devizne uplate: 20013680001, IBAN broj: BA39 3385 8048 2407 4883, SWIFT: UNCRBA 22 • cijena godišnje pretplate: BiH – 30 KM, zemlje regije i Europske unije – 106,80 KM (55 €), Sjeverna Amerika i Australija – 120,00 KM • naklada: 500 primjeraka • izlazi jedanput mjesечно • glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović • uredništvo: Zlatko Filipović, Čedomir Jelić, Dubravko Tokmačić i Mijo Vidović • tisak: "Dobra knjiga" d.o.o. Sarajevo

Susret glazbe, povijesti i identiteta

U Narodnom pozorištu Sarajevo 13. prosinca 2025. godine održan je tradicionalni božićni koncert u organizaciji Hrvatskog kulturnog društva Napredak. Ovaj iznimni kulturni događaj okupio je brojne predstavnike političkog, kulturnog i društvenog života Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske te je njime obilježena 1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva i 35. obljetnica obnove rada HKD Napredak.

Posebnu simboliku koncertu dao je nastup Zagrebačke filharmonije koja je nakon 35 godina ponovno nastupila pred sarajevskom publikom, čime je obnovljena jedna od najvažnijih glazbenih veza između Sarajeva i Zagreba. Uz orkestar su nastupili istaknuti solisti Josipa Lončar i Laura Kozlinger (sopran), Domagoj Dorotić (tenor) te Jurica Jursić Kapun (bariton), pod ravnanjem maestra Josipa Šege.

U sklopu svečanog programa najprije je dodijeljena zahvalnica Zagrebačkoj filharmoniji za izniman umjetnički doprinos i snažan simbolički povratak u Sarajevo, čime je dodatno potvrđena važnost dugogodišnje kulturne i glazbene suradnje. U ime Zagrebačke filharmonije zahvalnicu je preuzeo ravnatelj Filip Fak.

Potom su dodijeljena visoka priznanja Hrvatskoga kulturnog društva Napredak osobama koje su svojim dugogodišnjim djelovanjem, potporom i osobnim angažmanom dale izniman doprinos radu Društva te očuvanju hrvatske kulture i identiteta u Bosni i Hercegovini.

Plaketa i značka "Kralj Tomislav" dodijeljene su Zvonki Milasu, državnom tajniku Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, za dugogodišnju institucionalnu i osobnu potporu HKD-u Napredak, kao i ministru vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske dr. sc. Gordanu Grliću Radmanu za izniman doprinos međunarodnoj vidljivosti i zaštiti kulturnog identiteta Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Najviše priznanje Društva, Povelja HKD-a Napredak, dodijeljena je dr. sc. Draganu Čoviću, predsjedatelju Hrvatskoga narodnog sabora Bosne i Hercegovine, za trajnu, dosljednu i ključnu potporu radu HKD-a Napredak, osobito u najzahtjevnijim razdobljima njegova djelovanja, kao i za doprinos očuvanju institucionalne stabilnosti i kulturne opstojnosti hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini.

Nazočnima se u ime organizatora obratio dr. sc. Nikola Čiča, predsjednik HKD-a Napredak, istaknuvši kako Napretkov svečani božićni koncert nadilazi glazbeni okvir te predstavlja snažan simbol kulturnog kontinuiteta, zajedništva i odgovornosti prema baštini.

U svom obraćanju dr. Dragan Čović naglasio je važnost kontinuiteta hrvatskoga identiteta i kulturne baštine, istaknuvši ulogu institucija poput HKD-a Napredak u očuvanju jezika, kulture i povijesnoga pamćenja hrvatskoga naroda, kao i važnost suradnje s institucijama u Republici Hrvatskoj i drugim zemljama.

Napretkov svečani božićni koncert još je jednom potvrdio kako su glazba i kultura univerzalni jezici dijaloga, mira i nade te temelj trajnog povezivanja ljudi, naroda i generacija. Ovaj događaj ujedno je potvrda dugogodišnje misije HKD-a Napredak u očuvanju i promicanju hrvatske kulturne baštine u Sarajevu i Bosni i Hercegovini.

BOBOVAC

